

**TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS**
EU:n yleinen tietosuoja-asetus
13 ja 14 artiklat
Laatumispäivä: [15.2.2020]

Tietoa tutkimukseen osallistuvalla

Olet osallistumassa Lapin yliopiston tekemään tutkimukseen. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Tämän selosteen kohdassa 17 kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on ja miten voit vaikuttaa tietojesi käsittelyyn.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjä: Lapin yliopisto.

Osoite: PL 122 (Yliopistonkatu 8), 96101 Rovaniemi. Puh. 016 341 341 (puhelinvaihde).

Y-tunnus: 0292800-5.

2. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Lasten sananvalta ja toimijuus - sosiaalinen innovaatio pienten lasten osallisuuden tukemisessa (Socially Innovative Interventions to Foster and to Advance Young Children's Inclusion and Agency in Society through Voice and Story (ADVOST)) -tutkimus pohjautuu Arktisen yliopiston opettajainkoulutuksen temaattisen verkoston alullepanemaan yhteistyöhön, jonka keskiössä on kasvatuksen ja koulutuksen saralla erityisesti sosiaalinen yhdenvertaisuus ja moninaisuus Arktisella alueella. ADVOST -tutkimuksen rahoittaa Suomen akatemia. Kyseessä on kansainvälinen tutkimusyhteistyö Suomen, Kanadan ja Skotlannin yliopistojen välillä. Jokaisessa maassa tehdään tapaustutkimuksia alkuperäiskansoihin, vähemmistöihin ja maahanmuuttajiin kuuluvien pienten oppilaiden opetuskonteksteissa. Suomessa yhteistyökumppaneina on Saamelaisalueen koulutuskeskus, Utsjoen kunnan etäopetushanke, Rovaniemen kaupunki ja Aluehallintovirasto. Suomen osuudessa keskitytään yhteistyökumppanien kanssa läheisessä yhteistyössä selvittämään ja kehittämään saamen kielen etäopetuksen tilannetta. Suomessa puhutaan kolmea saamen kieltä, pohjois-, inarin- ja koltansaamea, jotka ovat kaikki vakavasti uhanalaisia kieliä maailmassa. Suomessa jo 75 prosenttia saamenkielisistä lapsista asuu saamelaisalueen ulkopuolella tilanteessa, jossa he saavat kerhomaista opetusta omassa kielessään. Mielenkiinto etäopetusjärjestelyihin on kasvava, sillä sen avulla saamen kielen saavutettavuutta voidaan lisätä tilanteessa, jossa välimatkat ovat pitkiä ja päteviä opettajia on vähän saatavilla. Lisäksi opetusta annetaan saamelaisalueen ulkopuolella tuntimääräisesti vähän, joten opetushenkilöstön palkkaaminen yksittäisiin kuntiin on lähes mahdotonta. Saamen kielen etäopetukseen on kasvava mielenkiinto ja tarve, joten siitä tuotettu tutkimustieto on tarpeellista.

ADVOST -tutkimushankkeen Suomen osuus jakautuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osahankkeessa haastatellaan esikoulu- ja alakouluikäisiä 5-7-vuotiaita saamen kielen etäopetukseen saamelaisalueen ulkopuolella osallistuvia oppilaita, heidän huoltajiaan ja opettajia keväällä 2020. Tältä pohjalta yhteistyötahojen kanssa läheisessä yhteistyössä kehitetään innovaatiotutkimuksen pohjalta interventio, joka toteutetaan kahdessa osassa. Ensimmäisessä osassa testataan saamen kielen etäopetukseen innovaationa kehitettyä tarinallisuutta, leikkiä ja saamelaispedagogiikkaan digipedagogisesti soveltuvaa luontoperusteista opetusta syksyllä 2020. Arviointikierroksen pohjalta innovaatiota tarkennetaan keväällä 2021. Kummastakin vaiheesta kerätään kokemuksia. Ensimmäisestä vaiheesta ja toisesta interventiovaiheesta valitaan tallennettavat etäopetusoppitunnit, joita analysoidaan tuntien järjestämisen, tapahtumien ja kommunikoinnin pohjalta. Tutkimusaineistoa kerätään ja käytetään täysin luottamuksellisesti. Perusteena on, että oppilaat, opettajat ja huoltajat suostuvat tutkimusyhteistyöhön. Tutkimuksen tuloksiin perustuen tehdään suosituksia ja ohjekirjanen etäopetuksen kehittämiseksi. Tutkijat kirjoittavat vertaisarvioituja artikkeleita tutkimustuloksista. Kansainvälisessä yhteistyössä pohditaan lasten osallisuutta ja sananvaltaa vähemmistöjen, alkuperäiskansojen ja maahanmuuttajien näkökulmasta.

Tietosuojailmoitus perustuu EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen, artiklaan 6, kohtaan 1 a), jossa vaaditaan rekisteröidyn suostumus henkilötietojen käsittelyyn.

Tietosuojailmoitus julkaistaan tutkimushankkeen verkkosivuilla
<https://www.ulapland.fi/EN/Webpages/Teacher-Education-for-Social-Justice-and-Diversity/Projects/ADVOST>

Henkilötietoja ei luovuteta hankkeen ulkopuolelle ilman anonymisointia. Aineisto pseudonymisoidaan.

3. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Henkilötietoja Lapin yliopiston aineiston osalta käsittelevät hankkeen nimetyt tutkijat. Henkilötietoja sisältävää aineistoa ei jaeta Lapin yliopiston ulkopuolelle eikä myöskään kansainvälisen konsortion käyttöön.

4. Tutkimuksen vastuullinen tutkija tai tutkimuksesta vastaava ryhmä

Nimi: Professori Tuija Turunen, tutkimuksen vastuullinen johtaja
Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi
Puhelinnumero: 040 484 4124
Sähköpostiosoite: tuija.turunen@ulapland.fi

Nimi: Tutkija Pigga Keskitalo
Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi
Puhelinnumero: 040 484 4153
Sähköpostiosoite: pigga.keskitalo@ulapland.fi

Nimi: Nuorempi tutkija Hanna Helander

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi
Sähköpostiosoite: hanna.helander@ulapland.fi

5. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Lapin yliopiston tietosuojavastaava on varatuomari Hannu Mikkola. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@ulapland.fi.

6. Tutkimuksen suorittajat

Lapin yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunnan ADVOST –hankkeen tutkijat. Henkilötietoa käsittelevät ovat sopimussuhteessa yliopistoon (Kasvatustieteiden tiedekunta Tuija Turunen, Pigga Keskitalo ja Hanna Helander).

7. Tutkimuksen nimi, luonne ja tutkimuksen kestoaika

Tutkimuksen nimi:

[Lasten sananvalta ja toimijuus - sosiaalinen innovaatio pienten lasten osallisuuden tukemisessa / Socially Innovative Interventions to Foster and to Advance Young Children's Inclusion and Agency in Society through Voice and Story (ADVOST)]

Kyseessä on kertatutkimus.

Henkilötietojen käsittelyn kesto: 1.3.2020-28.2.2021.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

Käsittelyperuste on tutkittavan suostumus.

9. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Nimi, syntymäaika, yhteystiedot

Tutkimuksessa kerätään haastatteluaineistoa saamen kielen etäopetukseen osallistuvilta 5-7-vuotiailta lapsilta (N=10), heidän vanhemmiltaan (N=20) ja opettajiltaan (N=4). Henkilöistä eritellään oppilaan

kohdalla ikä sekä vanhemman ja opettajan kohdalla haastattelu-aika. Videoaineistoa saamen kielen etäopetustunneista kerätään kolmessa osassa. Keväällä 2020 tavallisista toteutuneista saamen kielen etäopetustunneista (4 h), ensimmäisestä interventiosta (4 h) ja toisesta interventiosta (4 h), yhteensä 12 h. Interventioiden kuluessa ja sen jälkeen kerätään haastatteluaineistoa interventiioon liittyvistä kokemuksista.

10. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:

Rotu tai etninen alkuperä.

Arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuojaa-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen oikeusperusteeseen: a) ja j).

Rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn ADVOST-tutkimusta varten.

Käsittely suoritetaan yliopiston tutkimustoiminnan ohessa eikä tietoja luovuteta ulkopuolisille ilman rekisteröidyn suostumusta.

Tutkimusaineisto käsitellään tunnistettavuuden estämiseksi.

11. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Kyseessä on oppilaiden, huoltajien ja opettajien haastattelut sekä oppituntien videotallenteet. Haastattelut litteroidaan ja videotallenne käsitellään tunnistettavuuden estämiseksi tutkimusraporteissa.

12. Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Henkilötietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

13. Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

14. Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

15. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tiedot ovat salassa pidettäviä. Tutkimuksessa kerättyjä tietoja ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tutkimukseen osallistuvien tietoja ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista.

Manuaalisen aineiston suojaaminen

Henkilötietojen suojaamiseksi käytetään seuraavia suojatoimia:

Tutkimuksella on vastuullinen johtaja.

Toimenpiteet, joilla parannetaan henkilötietoja käsittelevän henkilöstön osaamista (koulutus, ohjeet).

Rekisterinpitäjän ja käsittelijän sisäiset toimenpiteet, joilla estetään pääsy henkilötietoihin.

Henkilötietojen pseudonymisointi.

Tietoturvalliset henkilötietojen käsittely-ympäristöt.

Muut organisatoriset toimenpiteet (kuten koulutus ja kirjalliset sopimukset tutkijoiden kanssa).

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa, mutta koodiavain säilytetään.

Suoria tunnisteita ei poisteta analysointivaiheessa videoaineiston osalta. Videot ovat vain tutkimusryhmän käytössä.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

Vaaditaan käyttäjätunnus ja salasana.

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa haastatteluaineistosta.

Videoaineisto analysoidaan suorien tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle), tutkimuksessa tarvitaan analysoida aineistoa ilman pseudonymisointia.

16. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusrekisteri arkistoidaan ilman tunnistetietoja.

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa: Lapin yliopiston suojatulle verkkolevylle ”Halla”.
Säilytysaika 10 vuotta.

17. Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi hankkeessa ja mitä henkilötietojasi hankkeessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- b) peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa yliopisto voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista

- c) yliopisto ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada yliopistolle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle yliopiston estämättä, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin yliopisto ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Yliopisto voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalainsäädäntöä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi

TÄMÄ LOMAKE TULEE JÄTTÄÄ TÄYDENNETTYNÄ MYÖS KIRJAAMOON (kirjaamo@ulapland.fi)